

دوره آموزشی حسابداری عاملیت

ویژه صندوق های پژوهش و فناوری

عامل در لغت: کسی که امور مالی یا ملکی نفر دیگر را اداره می کند. (فرهنگ عمید)

عامل در قانون تجارت: همان طور که از اسم آن مشخص است عامل در قانون تجارت به معنی عمل کننده می باشد و کسی که امور مالی را اداره می کند ولو اینکه لزوما اموال و یا برند متعلق به آن فرد نیست و وی صرفا در جهت عمل کردن به دستور دیگری می باشد و امور را به دستور شخص دیگری انجام می دهد.

عاملیت در لغت: مترادف کلماتی همچون رسالت، مسئولیت، خدمت، کارگزاری، وکالت

عامل که معادل واژه انگلیسی Factor است در فرهنگ حقوقی Blacks Law اینگونه تعریف شده است: یک نماینده تجاری که توسط یک اصیل (آمر) استخدام می گردد تا کالای تجاری را که به این منظور به وی داده شده است بفروشد. او کالا را برای اصیل و از طرف او می فروشد اما معمولا فروش را به نام خود انجام می دهد. کالا در تصرف و کنترل عامل قرار دارد. در مقابل عامل کمیسیون یا حق عاملیت تعلق می گیرد.

تاریخچه

در اوایل قرن بیستم و خصوصاً پس از پیشرفتهای مخابراتی و ارتباط سریعتر و مؤثرتر میان خریداران و تولیدکنندگان کالا، اصولاً تولیدکنندگان دیگر نیازی به ارسال امانی کالا نداشتند و به جای آن روش های تولید به اندازه نیاز بازار مطرح شد ولی مهمترین عاملی که تولیدکنندگان به آن نیاز داشتند تا جهت حفظ منافع خود از آن بهره برداری نمایند، ضمانت وصول مطالبات از مشتریان بود. همچنین بعضی از تولیدکنندگان برای برطرف ساختن نیاز آنی خود به نقدینگی به وجه نقد پیش از سررسید پرداخت کالاهای فروش رفته احتیاج داشتند. این نیازهای جدید سبب گردیدند که شرکت های عامل به بازارهای مالی معرفی شوند.

انواع عاملیت بر مبنای طرفین:

۱. هر دو طرف شرکت تجاری باشند. (بازاریابی، فروش، وصول مطالبات و ...) ، طبق استاندارد شماره ۸ حسابداری
۲. یکی از طرفین بانک باشد. (تسهیلات، فروش اقساطی و ...)
۳. یکی از طرفین دستگاه اجرایی دولتی باشد. (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری)

صرفاً جهت
اطلاع

تفاوت عاملیت و نمایندگی: تفاوت عامل فروش و نماینده فروش در این است که در قرارداد عاملیت فروش، عامل برای امر فروش به استخدام اصیل در می آید و برخلاف قرارداد نمایندگی فروش ، عامل از خود سرمایه دارد به این ترتیب که عامل با حجم محدود اقدام به خرید می نماید و هر زمان که مشتری به آن مراجعه کرد و نیاز بیشتری داشت، به اصیل مراجعه و کالای موردنظر را تهیه می کند.

عاملیت دستگاههای اجرایی:

۱. وجوه اداره شده - (آیین نامه اجرایی بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت سال ۱۳۹۵)

۲. مدیریت منابع (خدمات حمایتی) - آیین نامه نحوه نظارت بر مصرف کمکهای پرداختی به مؤسسات غیردولتی شماره ۳۵۵۳۰

۳. مدیریت منابع خاص (مانند تسهیلات خط اعتباری صندوق نوآوری و شکوفایی و...)

تفاوت وجوه اداره شده و مدیریت منابع حمایتی چیست؟

تفاوت وجوه اداره شده و مدیریت منابع حمایتی

وجوه اداره شده

۱. بابت برنامه کمک های فنی و اعتباری
۲. با اهداف سرمایه گذاری
۳. در قالب تسهیلات تلفیقی یا یارانه سود
۴. سهم دستگاه واگذارنده حداقل دو برابر آورده صندوق
۵. بررسی و تأیید فنی و اقتصادی به عهده صندوق می باشد
۶. بازپرداخت اصل و سود به حساب خزانه یا دستگاه اجرایی
۷. ارائه گزارش هر سه ماه یکبار
۸. کارمزد حداکثر ۲ درصد

مدیریت منابع:

۱. بابت کمک به عملیات جاری
۲. مانده قابل انتقال به سال بعد می باشد
۳. تأیید حسابرس و ارسال تا پایان خردادماه سال بعد

آیین نامه اجرایی بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) سال ۱۳۹۵ ماده ۱. در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف. وجوه اداره شده: اعتباراتی که در پیوست قوانین بودجه سنواتی از محل منابع بودجه عمومی یا منابع داخلی دستگاه های اجرایی مربوط تحت برنامه کمک های **فنی و اعتباری** به منظور تحقق اهداف سرمایه گذاری و توسعه فعالیت بخش های خصوصی و تعاونی در قالب تسهیلات تلفیقی و یارانه سود تسهیلات از طریق قرارداد عاملیت با بانک و یا صندوق برای واگذارنده اعتبار پیش بینی گردیده است.

ت. صندوق: صندوق های حمایتی و توسعه ای دولتی تأسیس شده بر اساس قانون و همچنین صندوق های موضوع ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - و صندوق نوآوری و شکوفایی.

ج. قرارداد عاملیت: قراردادی که میان واگذارنده اعتبار و بانک عامل یا صندوق بر اساس مفاد بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳-، موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور و ضوابط این آیین نامه منعقد و مطابق آن وجوه اداره شده از سوی واگذارنده اعتبار به بانک عامل یا صندوق واگذار می گردد تا به شکل تسهیلات تلفیقی و یارانه سود تسهیلات و با معرفی واگذارنده اعتبار در اختیار متقاضی قرار گیرد.

ماده ۳. واگذارنده اعتبار موظف است قرارداد عاملیت با بانک عامل یا صندوق را به گونه ای تنظیم نماید که اعتبارات وجوه اداره شده با حداقل دو برابر منابع مالی آورده شده توسط بانک عامل یا صندوق تلفیق گشته و در اختیار متقاضی قرار گیرد.

ماده ۷. بانک عامل یا صندوق موظف است ضمانت های لازم و کافی را برای بازپرداخت اصل و سود از متقاضی دریافت نمایند. مسئولیت اقدامات قانونی لازم برای وصول اصل و سود اقساط وجوه اداره شده بر عهده بانک عامل یا صندوق است.

ماده ۹. بانک عامل یا صندوق موظف است اصل و سود دریافتی بابت بازپرداخت اقساط وجوه اداره شده موضوع این آیین نامه را در سررسید با رعایت مفاد آیین نامه اجرایی ماده (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت موضوع تصویب نامه شماره ۹۳۵۴/ت۲۶۵۵۶هـ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۲ و ماده (۸۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به حساب های مربوط، در مورد منابع بودجه عمومی به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل کشور (و خزانه معین در استان ها) و در مورد منابع داخلی شرکت های دولتی به حساب واگذارنده اعتبار نزد خزانه واریز نماید.

آیین نامه نحوه نظارت بر مصرف کمکهای پرداختی به مؤسسات غیردولتی شماره ۳۵۵۳۰

ماده ۱. اعتباراتی که به عنوان کمک از محل اعتبارات هزینه‌ای وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی یا از محل اعتبارات هزینه‌ای منظور در سایر ردیفهای بودجه کل کشور بر اساس موافقتنامه مربوط یا بودجه تفصیلی (حسب مورد) برای کمک به عملیات جاری به مؤسسات غیردولتی پرداخت می‌شود، مشمول مقررات این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۴. مانده مصرف نشده کمکهای موضوع این آیین نامه در مورد هر یک از مؤسسات مشمول، قابل انتقال و مصرف در سال بعد خواهد بود.

ماده ۵. گردش عملیات مالی (دریافتهای و پرداختها) و حساب سالانه مؤسساتی که از کمک موضوع این آیین نامه استفاده می‌کنند و همچنین انطباق هزینه‌های انجام شده توسط کمک گیرنده با اهداف اعلام شده توسط دستگاه اجرایی پرداخت کننده کمک باید توسط حسابرس و بازرس قانونی مؤسسه کمک گیرنده و یا یکی از **مؤسسات حسابرسی** عضو جامعه حسابداران رسمی ایران رسیدگی شود و نتیجه رسیدگی در مورد انطباق هزینه‌های کمک گیرنده با اهداف اعلام شده توسط دستگاه اجرایی کمک کننده باید **حداکثر تا پایان خرداد سال بعد** به دستگاه پرداخت کننده کمک و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال شود.

مهمترین مزایای استفاده از عاملیت:

- ارزیابی و ارزشگذاری طرح‌های معرفی شده بر اساس روشهای علمی و معیارهای مشخص شده توسط دستگاه اجرایی
- جلوگیری از بروکراسی اداری و موضوعات مالی
- پذیرش ریسک پرداخت تسهیلات توسط صندوق پس از ارزیابی طرح‌ها.
- نظارت بر اجرای طرح‌ها و پروژه‌های تحت حمایت دستگاه‌ها.

حسابداری مدیریت منابع حمایتی (منابع کارگزاری شده) - کمکهای بلاعوض

دریافت منابع از کارفرما

بانک **

حسابهای پرداختی/منابع کارگزاری شده/موضوع عاملیت/ قرارداد **

درخواست پرداخت

حسابهای پرداختی/منابع کارگزاری شده/موضوع عاملیت/ قرارداد **

حسابهای پرداختی/کمک های حمایتی/ شرکت آلفا **

واریز به حساب

حسابهای پرداختی/کمک های حمایتی/ شرکت آلفا **

بانک **

**** پرداخت کمک حمایتی از منابع وجوه اداره شده امکان پذیر نمی باشد. (طبق آیین نامه اجرایی بند (ل) ماده (۲۸))**

**** در برخی موارد دستگاه اجرایی، پرداخت کمک را منوط به انجام کاری از جمله صادرات و ... می کند و مبلغ پرداختی را در قالب تسهیلات به کمک گیرنده اعطا می کند. چنانچه دستورالعمل انجام شده مورد موافقت واقع گردید تسهیلات به کمک تبدیل می گردد.**

**** پرداخت تسهیلات از وجوه اداره شده و منابع حمایتی و وصول اقساط در مبحث حسابداری تسهیلات ارائه می گردد.**

بازپرداخت منابع: در برخی حمایت ها مانند نمایشگاهها و پویون های خارجی ممکن است بخشی از مصارف به عهده کمک گیرنده باشد. به همین جهت شرکت ها موظف به پرداخت مبلغی به حساب صندوق می باشند که ثبت حسابداری آن به شرح ذیل می باشد:

بانک **

حسابهای دریافتی/شرکت آلفا **

حسابهای پرداختی/منابع کارگزاری شده/موضوع عاملیت/ قرارداد **

حسابهای دریافتی/شرکت آلفا **

شناسایی کارمزد صندوق

** حسابهای پرداختنی / منابع کارگزاری شده / موضوع عاملیت / قرارداد

** درآمد عملیاتی / کارمزد عاملیت منابع

** سایر حساب های پرداختنی / ارزش افزوده

کلید دستور پرداخت ها فقط به صورت مکتوب و با امضای مجاز دستگاه مربوطه قابل پرداخت خواهد بود.

در صورت وجود هر گونه مشکل در حساب مقصد به هیچ وجه ممکن مبلغ کمک به حساب مدیر عامل یا رابط واریز نگردد مگر با درخواست کتبی دستگاه واگذار کننده.

برخی از شرکت ها خواستار واریز کمک به حساب شخص مدیرعامل می باشند. لذا با توجه به قوانین مالیاتی و نیز آیین نامه های مصوب قانون پولشویی (معاملات مشکوک) از انجام این کار پرهیز گردد.

در صورت پرداخت دسته ای حتماً شماره حساب های کمک بگیران قبل و بعد از پرداخت بررسی شود. بعضاً مشاهده شده است که مسئول پرداخت صندوق و نیز بانکها در پرداخت وجه دچار اشتباهاتی شده اند.

دستگاه کارگروه صندوق های پژوهش و فناوری

نحوه ارائه در صورتهای مالی نمونه صندوق ها

۱۳۹۸/۱۲/۲۹

۱۳۹۹/۱۲/۳۰

بدهی های جاری

منابع مالی کارگزاری شده
پرداختنی های تجاری و سایر پرداختنی ها
مالیات پرداختنی
سود سهام پرداختنی
تسهیلات مالی کوتاه مدت
ذخایر
پیش دریافت ها

یادداشت توضیحی:

۱۳۹۸	۱۳۹۹	دستگاه اجرایی
مانده	مانده	
**	**	**
**	**	**
**	**	**
**	**	**
**	**	**
**	**	**
(**)	(**)	(**)
(**)	(**)	(**)
(**)	(**)	(**)
(**)	(**)	(**)
**	**	**

مانده ابتدای سال
اضافه می شود:
 دریافتی طی سال
 دریافت سهم شرکتها
 بازپرداخت اقساط تسهیلات
 جمع دریافتی
کسر می شود:
 کمکهای بلا عوض
 تسهیلات پرداختی در سال ۱۳۹۹
 جمع مصارف طی سال
کسر می شود:
 کارمزد عاملیت

مانده پایان سال وجوه مصرف نشده

آیا گیرنده کمک ملزم به ابراز مبلغ دریافتی در سامانه معاملات خرید و فروش فصلی ماده ۱۶۹ می باشد؟ بند ۷ دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹

نحوه انعکاس کمکهای بلاعوض دولت در صورت سود و زیان کمک گیرنده (استاندارد شماره ۱۰ حسابداری - کمک های بلاعوض و ماده ۱۱۹ م م)

۲۲. آن گروه از کمکهای بلاعوض دولت که به موجب مقررات این استاندارد مستلزم شناسایی به عنوان درآمد دوره است، با توجه به هدف کمک و ارتباط یا عدم ارتباط آن با فعالیت اصلی واحد تجاری حسب مورد، **به عنوان درآمد عملیاتی یا غیر عملیاتی و در صورت اهمیت به طور جداگانه در صورت سود و زیان** ارائه می شود. به علت تنوع ماهیت کمکهای مزبور، این استاندارد نحوه طبقه بندی تفصیلی کمکهای دریافتی را مشخص نمی کند، زیرا این امر مستلزم بررسی و قضاوت در مورد شرایط و نوع کمک دریافتی است. با این حال در مواردی که کمک بلاعوض دریافتی **در قالب یارانه جهت جبران بخشی از بهای تمام شده محصول و یا جبران عدم النفع ناشی از فروش محصول** به قیمت های معین پرداخت گردد، این کمکها به ترتیب به صورت کسر از بهای تمام شده کالای تولید شده و افزایش مبلغ فروش در صورت سود و زیان یا در یادداشتهای توضیحی منعکس می شود.

مثال: فرض نمایید شخص حقوقی (شرکت) بخاطر وضعیت نقدینگی و زیان ده بودن از دولت کمک بلاعوض (درآمد اتفاقی) دریافت نموده و همزمان دارای زیان عملیاتی نیز می باشد؛ حال، گروه مالیاتی رسیدگی کننده می بایست درآمد اتفاقی را از درآمد شرکت تفکیک نموده و فارغ از سود و زیان، درآمد اتفاقی مذکور را مشمول مالیات به نرخ مالیات ۱۳۱ ق.م.م نموده و همچنین فرض نمایید گروه مالیاتی رسیدگی کننده برای درآمد و هزینه های عملیاتی و غیر عملیاتی (به استثناء درآمد اتفاقی) زیان تأیید نماید، بنابراین برای یک سال مالی موضوع ماده ۱۵۶ ق.م.م شرکت مورد رسیدگی دارای دو برگ تشخیص عملکرد می باشد، یک برگ تأیید زیان (اعلام نتیجه) و برگ تشخیص مالیات درآمد اتفاقی.

آیا پرداخت حق الزحمه مشاورانی که برای واگذارنده اعتبار، خدماتی را انجام داده اند مشمول مالیات است؟ ماده ۸۶ م م

ماده ۸۶- تبصره ۱- در مورد پرداخت هایی که از طرف غیر از پرداخت کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی، به عمل می آید، پرداخت کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت های قانونی مربوط به حقوق به جز معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون، به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جریمه های متعلق خواهند بود.

ماده ۲ قانون مالیاتهای مستقیم:

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون نیستند:

- ۱- وزارتخانه ها و موسسات دولتی
- ۲- دستگاه هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می شود.
- ۳- شهرداری ها و دهیاری ها

آیا سود سپرده بانکی از مانده منابع وجوه اداره شده مشمول معافیت می باشد؟ ماده ۱۴۵ م م

۲- سود یا جوائز متعلق به حساب های پس انداز و سپرده های مختلف نزد بانک های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز این معافیت شامل سپرده هایی که بانک ها یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز نزد هم می گذارند نخواهد بود.

نکته بخشنامه شماره: ۲۸۳۴۵ تاریخ: ۱۳۸۵/۰۷/۱۸ سازمان امور مالیاتی

در بند ۱۶ مقرر شده است: نظر به این که مانده وجوه اداره شده نزد بانک ها سپرده بانکی تلقی نمی گردد بنابراین سود دریافتی ناشی از وجوه اداره شده نزد بانک های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز، مشمول معافیت موضوع بند ۲ ماده ۱۴۵ قانون مالیات های مستقیم نخواهد بود.

دیس ریاز کار کروه صندوق های پژوهش و فناوری

با تشکر از حسن توجه شما

پایان